

č. 6166). Literatura: Prof. Dr. J. Pražák, Rak. Právo ústavní, Praha, 1895, I.

Přirážky okresní.

I. Článek XXI. zák. ze dne 5. března 1862 č. 18 ř. z. stanoví zásadně: K úhradě vydání neuhrazených z příjmů základního jmění může okresní, župní a krajské zastupitelstvo uložit a vymáhati do určité výše přirážky k přímým daním. Přirážky nad tuto výši a jiné přirážky potřebí mají zemského zákona. Provádějice toto zásadné ustanovení stanovila zemská zákonodárství toto: Obecní zastupitelstvo (okresní rada v Haliči) může uložit a vymáhati přirážky ku přímým daním v Čechách do 10⁰/₀, v Haliči do 20⁰/₀, ve Štýrsku do 27⁰/₀, v Tyrolsku až do 50⁰/₀. Přirážky převyšující výši tuto může povolit v Čechách až do 30⁰/₀ přímých daní zemský výbor, v Haliči až do 40⁰/₀ k usnesení okresní rady zemský výbor, ve Štýrsku až do 35⁰/₀ zemský výbor a v Tyrolsku až do 100⁰/₀ zemský sněm, a nezasedá-li zemský sněm, má právo povolit zvýšení přirážek k daním přímým až do 100⁰/₀ zemský výbor. K přirážkám nad tuto míru a k jinakým okresním přirážkám potřebí jest v Čechách a v Tyrolsku zemského zákona ve Štýrsku a v Haliči usnesení zemského sněmu a císařského schválení (zák. ze dne 13. března 1888 č. 32 z. z. pro Čechy, zák. ze dne 17. června 1874 č. 51 z. z. pro Halič, zák. ze dne 17. prosince 1874 2 z. z. z roku 1875 pro Štýrsko a zál. ze dne 29. listopadu 1868 č. 56 z. z. pro Tyroly).

Opomene-li mimo to okresní výbor neb okresní zastupitelstvo zařadit do okresní předlohy veřejné dávky připadající okresu po zákonu dle kompetentního výroku nebo peněžité exekučně vydobytné platy na soukromoprávním titulu se zakládající, jest zemský výbor království českého oprávněn i povinen ve srozumění s místodržitelstvím takovéto likvidní pohledávky zařadit do okresního rozpočtu a uložit dle takto zjištěné potřeby přirážky ku přímým daním v okresu. V tomto případě nevyhledává se k okresním přirážkám vyššího schválení jinak zákonem předepsaného (zák. ze dne 19. září 1883 č. 51 z. z. pro Čechy).

Opomene-li rovněž okresní rada v Haliči do svého rozpočtu pojmouti ony poplatky, kteréž povinen jest zapraviti okres ať po zákonu ať po rozsudku nebo po dokladu hodícího se dle zákonných předpisů k exekuci, jest zemský výbor haličský oprávněn i povinen zařaditi tyto dávky do okresního rozpočtu a k úhradě jich uložit přirážky k daním (zák. ze dne 17. června 1874 č. 52 z. z. pro Halič).

II. Poskytnouti okresní přirážky zavázání jsou toliko příslušníci okresu. Obec vyloučená z obvodu určitého okresního zastupitelstva nemůže býti přidržována přispívati k potřebám okresu, které vzrostly před vyloučením jejím, nevzala-li při vyloučení závazku tohoto na sebe (nál. spr. dv. soud. ze dne 18. května 1888 č. 1556 sb. »Budwinski« č. 4114). Přirážky ku přímým daním, vůbec okresní přirážky neplatí v Tyrolsku:

1. úředníci a sluhové státní, zemští a při fondech veřejných, dále vojenské osoby, jich vdovy a sirotci, pokud jde o jich služební příjmy a pense, provise, příspěvky na vychovávání a požitky z milosti, kterých se jim dostává následkem služebního poměru.

2. Správcové duší a učitelé na školách veřejných, pokud jde o jich služné a pense, nikoli však pokud jde o jich držbu pozemkovou, převyšuje-li výnos z pozemků spolu se služným kongruu.

3. Osoby, které v okrese nebydlí, pokud jde o příjmy, které jim neplynou ani z držby nemovitosti ani z podniku živnostenského (§ 20 zák. ze dne 29. listopadu 1868 č. 56 z. z. pro Tyroly).

V jiných zemích není ustanovení o osvobození od okresních přirážek. Leč spr. dvůr soudní uznal nálezem svým ze dne 3. června 1880 č. 1062 pro Čechy osvobození nařízené v § 81 česk. obec. zřízení ohledně přirážek k daním, které vysloveno bylo ve prospěch státních úředníků a sluhů již nejvyš. rozhodnutím ze dne 16. února 1853 č. 48 ř. z. odnáší se i k přirážkám okresním. Že opomenul § 54 zákona o okresním zastupitelstvu pojmouti ono ustanovení, vysvětliti se dá prý tím způsobem, že okresní zastupitelstvo posuzováno jako vyšší orgán správy obecní.

III. Dobývání přirážek.

Co se tkne vymáhání okresních přirážek, stanoveno jest v Haliči toto: Okresní přirážky k daním vymáhati mají tytéž orgány a těmitéž prostředky, jakož tomu jest při daních zeměpanských. Ve Štýrsku vybírají přirážky k daním tytéž orgány, jimž přísluší vybíratí zemské přirážky a to způsobem tímtež; přirážky tyto požívají těchže výhod, jako daně zeměpanské. Ježto pro ostatní země takovéhoho ustanovení nestává, dlužno dovozovati, že vymáhati okresní přirážky jest věcí okresního zastupitelstva samého.

Z důvodu tohoto uznal spr. dvůr soudní, že obec není dle práva správního práva z toho, zpronevěří-li její zřízení okresní přirážky, které k příkazu byly vybírány okresním zastupitelstvem, nikoli však zastupitelstvem obecním (nál. ze dne 25. září 1885 č. 2436 sb. »Budwinski« č. 2687).

Okresní přirážky předepsané dle shora cit. zákona ze dne 19. září 1883 č. 51 z. z. pro Čechy přísluší vybíratí c. k. berním úřadům.

IV. Exekuce.

Nucené dobývání okresních přirážek koná se cestou politické exekuce. Okresní přirážky požívají jakožto konkurenční příspěvky ve smyslu dek. dv. kanceláře ze dne 21. prosince 1826 č. 35.126 a dle dek. dv. kanceláře ze dne 4. ledna 1836 č. 113 sb. zák. soud. při vymáhání týchž výhod, jako daně zeměpanské.

Po zákonu nedopouští se zabaviti okresní přirážky k tomu účelu, aby vymohly se dávky okresu připadající, ku př. náklady ubytovací (nál. ze dne 26. listopadu 1890 č. 3744, sb. »Budwinski« č. 5575).

Přirážky státní.

I. Historický rozhled.

Nebyla to ani tak vědecká znalost hospodářských zjevů, jako spise finanční tíseň, která ode dávna co nejlépe učila vynalézati nové zdroje státních příjmů. Zvláště nepředvídané mimořádné výdaje, k jichž úhradě nepostačovaly běžné příjmy státní, přivedly na myšlenku opatřiti mimořádné příjmy, jež pak měly pomínouti opět po úhradě dotyčných výloh. Mnohé z těchto »mimořádných výpomocných prostředků« pozbyly ovšem své přechodné povahy a staly se řádnými příjmy státními, buď že se osvědčily výnosností i praktičností svou, buď že vymáhaly toho stoupající potřeby státní. Ve vlastním berním systému dřívějších století bylo zásadou, že uhražovaly se nejčastěji tyto mimořádné výdaje daněmi postihujícími předměty denní potřeby. Tak již v druhé polovici 16. stol. vyskytuje se přirážka k obilí, mouce, rybám, hedvábí, sametu, stříbru, zlatu, pergamenu atd. »na potřeby proti Turkům« (pat. císaře Ferdinanda I. ze dne 10. listo-